

ג'סיקה קולציה

הפוליטיקה אינה עניין של ג'סיקה קולציה, הכריז מנחם בגין. בבוא קר (ואולי פושר), כאשר נדרש לעשות ג'סיקה כלפי המצרים. זה מצלצל יפה. למרבה הצער, אין זה נכון. הפוליטיקה היא עניין של ג'סטות. ועוד איך!

חזוהרשלום, לא היה הדבר משפיע כמו שנייה אחת של שהותו בירושלים. היתה זאת כולה ג'סיקה חדיצדדית. מבי חונה ערבית, היתה זאת ג'סיקה כבירה, ששמה קץ לעמדה שהעמים הערביים נקטו במשך שנים. ג'סיקה שאין לבטלה בדעבד. כל ערבי מבין זאת. מכאן הצפייה ה- עצומה לג'סיקה הנגדית של ישראל. ומכאן הרגשת הרמייה, כשנו לא באה. לדעת הערבי, בשעה שבגין הכי כים לקבל את הג'סיקה הכבירה של אלסאדאת, הוא קיבל על עצי מו את ההתחייבות המוסרית, המוכנת מאליה בין אנשיכבוד, לגמול לו כג'סיקה משנו.

מדוע זה כך? במה כוחה המיוחד של הג'סיקה?

הג'סיקה משפיעה על הדמיון. היא מתמצתת תהליכים מורכבים ומסובכים, ומסמלת אותם במעשה חריפי כמו בודט ומובן.

המדיניות היא העיסוק בגורלם של ציי בורים גדולים. ציבורים כאלה אינם מסוי גלים. בדרך כלל, להתעמק בתהליכים מופי שטים, מורכבים, שעצם הבנתם מחייבת ידע שאינו בהישג ידם של מיליוני בניי אדם. יתר על כן, ציבורים גדולים נוטים להיות בלתי רציונליים. להיות מושפעים מרגשות יותר מאשר מהגיון.

להמונים כאדה, שפת הג'סיקות היא שפה מוכנת. ג'סיקה קטנה אחת יכולה להסביר להם מגמה פוליטית יותר ממיליוני מילים.

הנסיים שני הקדושיכבודיהוא היה, בעצם, ג'סיקה. מעשה סמלי, הפי גנתי.

כל פולחן דתי מלא וגדוה ג'סטות. מדוע פונה היהודי המתפלל לעבר ירושלים? מדוע כורע המוסלמי ומצמיד את מיצחו לאדמה? מדוע מצטלב הנוצרי? מה ערכם של טכס ברית-המילה והטבילה? ג'סטות, ג'סטות, ג'סטות.

שטח הפוליטי המוכהק, שולטת הג'סיקה בכיפה. מעשה מצדה, האהוב מליבך על בגין, היה כולו ג'סיקה.

לא היה לו כל ערך צבאי ממש. המילחמה כבר היתה אבודה. אנשי-מצדה יכלו להת- פור ולהימלט על נפשם. הם בחרו, תחת זאת, במעשה המתואר עליידי יוסף בך מתתיהו. מדוע? הם קיוו כי המעשה ה-

י מזור לשמוע את הדיעה הזאת מפי מנחם בגין. דווקא. היתה לו הזכות, בימי חייו, לראות הרבה נאומים של בגין. לא. אין זו פליטיקה-קולמוס. ראיתי את הנאומים האלה ושמעתי אותם. את נאומיו של בגין צריכים לראות, לא רק לשמוע. כי תנועות-ידיו והעוויות-פניו של הנואם ממלאות תפקיד חשוב בנאומיו. לתנועות כאלה של נואם קורי אים — נכון — ג'סיקה קולציה.

לשם מה היא באה? מדוע לומד נואם מיקצועי, מסוגו של בגין, לעשות ג'סטות בידיו ובכל חלקי גופו?

הג'סיקה באה להכריז את הנאי מר, להמחיש אותו, לסמל אותו. היא נועדה להמריד את הרושם של הרבירים, לחרוט אותם בתהיכ- רתו של המאזין, להעניק להם כוח. הנואם אומר: „אם תפרוץ מילחמה, נכה את האוייב שוק על ירך!“ באותו רגע הוא מקמץ את ידיו לאגרוף, מניף אותה באוויר בצורה מאיימת. או הולם בה על הדוכן שלפניו. המאזין עלול היה לפקפק בהבטחה, אילו חשב עליה באופן רציונלי. מהלומת האגרוף באה להמחיש את הדברים. להפוך אותם לעובדה, לגטוע בתהיכרתו של השומע את הביטחון שאכן כך יקרה.

זאב ובוטינסקי היה אמן הג'סיקה. אחד ממכריו, שגלוה אליו במסע-הרצאות ב- פולין, סיפר כי במקום מסוים בנאומו, בשיא ההתרגשות, נשמטו הנגירות מידיו של המנהיג. הוא היה גאלץ להפסיק את הנאום למשך כמה דקות, להתכופף, לאסוף את הנגירות הפזורים. בעיירה הנאה קרה בדיוק אותו הדבר, באותו המקום בנאום. וכך גם בכל עיירה נוספת. ובוטינסקי היה זקוק להפסקה דרמטית באותו קטע של נאומו, והוא השיג אותה בעזרת ג'סיקה מתוכננת שנראתה כמיקרית.

לדברי אנשים שהכירו את ז'בוטינסקי ובגין, עדה התלמיד בג'סטות שדו על מורחו. ז'בוטינסקי קי היה חסכני ומאופק בג'סטות שלו, בגין נטה להפריז בהן.

מי שזוכר את בגין עומד ונואם על מיר פסטי מול קולנוע מוגרבי, בשנים הראשונות אחרי עלותו מן המחטרת, זוכר היטב את הג'סיקה קולציה הפרועה, האלימה-כימעט, שציינה את סיגנונו.

הג'סיקה קולציה אינה זרה למנחם בגין. ניתן אף לטעון כי מי שקורע נייר מעד דוכה-הנאומים בכנסת, אינו צריך לעקם את אפו לשמע טענה זכות הג'סיקה קולציה.

הג'סיקה המדינית הגדולה נועדה לשרת בדיוק את אותה המטרה כמו הג'סיקה קולציה של הנואם (בלאטינית גסטיי קולום היא צורת-המעטה של ג'סטות). מנחם פוליטי, נחשב כג'סיקה, כמחווה, אם חשיבותו העיקרית אינה בתוכנו המעשי הישיר, אלא בערכו הפימלי.

כאשר ניפץ אברהם בן-תרח את הפסיי לים, הוא לא עשה לשבור את הפיסיגים האלה דווקא. הוא עשה ג'סיקה. הוא ביקש לבטא, באופן סימלי, את שברת הפסיי לים כולם וכענו רעיון חדש של אלהות, (ולא חשוב אם אכן היה איש כזה, ואם אכן עשה מעשה כזה. האנשים שתיארו את המעשה למען הדורות הבאים הבינו את ערכה של ג'סיקה. הם לא בוו לג'סיקה קולציות).

כאשר שבר משה בן-ערמר את לוחותי הברית, הוא עשה ג'סיקה. הוא רצה להביע בצורה סימלית, את שברת הברית שנכר רתה באמצעותו בין עמישראל ואלוהים. אבינו רבנו, שניחם (הם או ער) בעצם, ג'סיקה, מעשה סמלי, הפי כי התנ"ך במקומם ידעו מהו כפי חה העצום של הג'סיקה. כספר התנ"ך אפשר למצוא מאות רבות של ג'סטות נוספות. כג אחד מן

בגין (1962): פוליטיקה היא עניין של ג'סיקה קולציה

כל מי שטר — לא רק הדמוקרטי, אלא גם הדיקטטורי — זקוק לתמיכת ההמונים. כדי להשיג תמיכה המונית פעילה זו, משתמש המנהיג בשפת הג'סטות המוכנות לציבור והנח' רטות בזיכרונו.

י קורד של אנואר אל-סאדאת בירו- שלים היה כל-כולו ג'סיקה.

אילו רצה רק להעביר מסר לממשלת ישראל, יכול היה למסור אותה לשגריר ה- אמריקאי בקאהיר. אילו רק רצה להיפגש עם מנהיגי-ישראל פנים-אל-פנים, יכול היה לעשות זאת בפאריס או בלונדון.

בואו של האיש לירושלים היה מחווה, כמלוא מוכן המדינה. היה זה אקט סימלי, שבא והמחיש בעצם מהותו את ההכרה בישראל ואת הנכונות להשלים עימה.

כל פרט בביקור זה היה חלק מג'סיקה מחושבת — הנחיתה בלוד, ההופעה בכנסת, הנאום לעם ישראל, התפילה באל-אקצה. מנחם בגין הבין זאת היטב. ולראייה: הוא עמד על כך שאל-סאדאת יבקר גם בירושם — ביקור שהיה כל-כולו ג'סיקה. הוא עמד על כך שאל-סאדאת יבקר גם בירושם — ביקור שהיה כל-כולו ג'סיקה. הוא עמד על כך שאל-סאדאת יבקר גם בירושם — ביקור שהיה כל-כולו ג'סיקה. הוא עמד על כך שאל-סאדאת יבקר גם בירושם — ביקור שהיה כל-כולו ג'סיקה.

ע ? רקע זה יש להבין את שני הרעיו- נות, שהעלה אל-סאדאת בשיחתו עם עזר ויצמן בזאלצבורג.

הוא לא הציע שום הצעה. הוא לא תבע משהו, ושניתן לנהל עליו משאומתן ולהת- מקח. הוא פשוט העלה שני רעיונות לג'סי- טות מצד ישראל, אשר יכלו להלהיב את דמיון ההמונים בעולם הערבי ולסמל את התנופה הגדולה לעבר השלום.

אילו הכריז בגין, באורח חדיצדדי, שי ישראל מומינה את מצריים לקבל לידיה את המינהל האזרחי באל-ערש. היתה זאת ג'סי- טה גדולה. היא היתה מבטאת בלי אומר: אנחנו מכירים בריבונות המצרית על סיני. זוהי אדמתכם. יהיה צורך לנהל משאומתן על הצורה ותנאים שבהם נחזיר את סיני שלכם. אולם מתוך זעזכה לנשיא שלכם, וכדי לגמול לו על מעשהו הגדול, אנחנו עושים מחווה זאת.

יותר ממיליון מדים שני מנחם בגין, על הנכונות להחזיר למצ- רים את הריבונות על סיני, היה מעשה קטן זה, חסרת-חשיבות כשדעצמו, משכנע מאה מיליוני ערבים כי אכן צדק אלסאדאת, שהישראליים מוכנים להחזיר את האדמה, שיש התקרמות בתהליך.

הוא הדין לגבי הרעיון השני: להניח לאל-סאדאת לבוא להרסיני ולהניח שם אבן-פינה למיסגד, לכנסיה ולבית-כנסת. אילו קרה הדבר, הוא היה מרחק את תשרי- מתילב העולם, מלהיב את דמיון ההמונים בכל ארצות המרחב, יוצר תמונה שהיתה נחרטת בזיכרון המיליונים. הוא היה דוחף קדימה את מירכבת השלום.

כל אחד משני המעשים האלה היה מושג את המציאות הנפשית, וכמילא גם את המציאות המדינית.

ה עשה מנחם בגין? הוא העמיד פנים כאילו אינו מבין במה המדובר. ואולי — רעיון נורא! — באמת לא הבין! קודם כל, הולדת את הרעיונות. רעיון ג'סיקה מות כרנע שהוא מות פרסם. ג'סיקה יכול להיות כוח כביר. אולם הכוח טמון במעשה עצמו, הנראה ענין. הרעיון כשי לעצמו הוא כמו עוכר. הוא מת בשחוא מוצא מן הרחם בטרם עת.

אחרי הפלה מלאכותית זו, הוסיף בגין חטא על פשע. הוא הפך את הרעיונות להצעות, ותבע מתורחם תשלום. „אין נותר ג'סיקה ערביים להתוכח, להתמקח, לקבוע לה משהו ולגבות אותו. בטרם תצא לפועל זה היה בכחית, הרצחת וגם העלבת?“ אפשר לומר: גם רציי חת הג'סיקה היתה מעין ג'סיקה, מחווה שליונית.

על כך הגיב אל-סאדאת בג'סיקה שלילית נגדית: גירוש המישלחת הצבאית ממצ- רים. לדבר עצמו לא היתה חשיבות רבה. אולם היתה לו חשיבות סימלית. הוא בא לסמל את ניתוק המגע בין שתי המדינות. הפוליטיקה, כך מסתבר, היא בהחלט גם עניין של ג'סיקה קולציה. והג'סטות יכולות להיות שליליות מאד, מסוכנות מאד.